Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
JEANA RICHARDA DE LA TOURA,
predstavljeni 6. marca 2025 [1]

Zadeva C-549/23

American Express Europe SA,
American Express Carte France SA,
Visa Europe Ltd,
MasterCard Europe SA,
Autoriteit Consument en Markt,
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV
ob udeležbi
International Card Services BV

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo College van Beroep voor het bedrijfsleven (pritožbeno upravno sodišče za gospodarske zadeve, Nizozemska))

„Predhodno odločanje – Plačilne storitve na notranjem trgu – Uredba (EU) 2015/751 – Medbančne provizije za kartične plačilne transakcije – Omejitev višine teh provizij – Nadomestila, ki partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme od sheme plačilnih kartic – Uporabe navedene omejitve za ta nadomestila – Odbitek provizije, ki jo plača trgovec – Odbitek vrednosti storitev, ki jih opravi partner, ki souporablja blagovno znamko“

I. Uvod

1. V euroobmočju je bilo v drugi polovici leta 2023 56 % negotovinskih plačil izvršenih z bančno kartico v povprečnem znesku približno 40 EUR na transakcijo. [2]

2. Konkurenca na področju bančnih kartic se kaže med dvema poslovnima modeloma. Prvič, na trgu večinoma prevladujejo štiristranske sheme plačilnih kartic. [3] V tej shemi sodelujejo imetnik bančne kartice (1), ki plača prispevek finančni instituciji (2), ki izda kartico (v nadaljevanju: izdajatelj), in trgovec (3), ki prejme kartično plačilo in ki finančni instituciji (4), ki mu zagotovi sredstva [4] za sprejemanje plačila s kartico (v nadaljevanju: pridobitelj), plača provizijo za storitve.

[1] Jezik izvirnika: francoščina.

[2] Glej sporočilo za javnost Evropske centralne banke (ECB) z dne 25. julija 2024 o statistiki plačil v drugi polovici leta 2023, na voljo na spletnem mestu: https://www.ecb.europa.eu/press/stats/paysec/html/ecb.pis2023_1~10a5662f81.en.html. Glej tudi prilogo k temu sporočilu.

[3] Glej posebno poročilo Evropskega računskega sodišča 01/2025, Digitalna plačila v EU: kljub nekaterim pomanjkljivostim so zdaj varnejša, hitrejša in cenejša, ki je na voljo na naslednjem spletnem mestu: https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-01/SR-2025-01_SL.pdf, točka 7 (str. 9).

[4] Elektronski plačilni terminal ali drugo rešitev za plačevanje s kartico prek spleta ali mobilnega telefona.

Navedeno ureditev dopolnjuje shema plačilnih kartic, kot sta MasterCard ali Visa, ki v zameno za plačilo provizije obračunava in poravnava transakcije med zadevnimi izdajatelji in pridobitelji. Za nadomestitev dejstva, da izdajatelj nosi večje število stroškov in tveganj (vključno z zavarovanjem in povračili v primeru goljufije ali neplačila ter takojšnje plačilo, tudi če je plačilo za imetnika kartice odloženo), kot pridobitelj (dajanje na voljo plačilnih rešitev), slednji izdajatelju plača medbančno provizijo, ki je predmet Uredbe (EU) 2015/751 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije [5].

3. Drugič, obstajajo tristranske sheme plačilnih kartic, ki vključujejo imetnika kartice, trgovca in shemo plačilnih kartic za pridobivanje in izdajanje, ki združuje obe funkciji. Zato zanje ne velja ureditev medbančne provizije. American Express je ena od takšnih tristranskih shem plačilnih kartic.

4. Na podlagi teh tristranskih shem plačilnih kartic so se razvili poslovni modeli, v katerih poleg zgoraj navedenih akterjev sodelujejo tudi tretje osebe, kot so ponudnik plačilnih storitev z licenco, partner, ki souporablja blagovno znamko, ali posrednik. Za te različice tristranskih shem plačilnih kartic, med katere spada tudi pogodbeni položaj, predložen Sodišču, Uredba 2015/751 določa, da jih je treba obravnavati kot štiristranske sheme plačilnih kartic.

5. S tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe bo Sodišče dobilo možnost, da pojasni, kako konkretno naj se izvaja ta izenačitev, določena z Uredbo 2015/751, med štiristranskimi shemami plačilnih kartic in tristranskimi shemami plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk, zlasti v zvezi z omejitvijo zneska medbančne provizije.

6. Sodišče je namreč že imelo priložnost razsoditi, da ni nujno, da partner, ki souporablja blagovno znamko, deluje kot izdajatelj v smislu člena 2, točka 2, Uredbe 2015/751, da bi se tristranska shema plačilnih kartic, s katero je sklenil sporazum, štela za štiristransko shemo plačilnih kartic. [6] Obravnavana zadeva bo omogočila pojasnitev, kako se pravila za omejitev višine medbančne provizije v štiristranskem sistemu uporabljajo za tristransko shemo z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk.

7. Sodišču bom predlagal, naj na vprašanja College van Beroep voor het bedrijfsleven (pritožbeno upravno sodišče za gospodarske zadeve, Nizozemska) odgovori tako, da upošteva cilje Uredbe 2015/751, in sicer doseči dosledno uporabo pravil o konkurenci za medbančne provizije, izboljšati delovanje notranjega trga in zmanjšati stroške kartičnih plačilnih transakcij za potrošnike.

II. Pravo Unije

8. V uvodnih izjavah 10, 28, 29, 31 in 32 Uredbe 2015/751 je navedeno:

„(10) Medbančne provizije se običajno uporabljajo med ponudniki plačilnih storitev pridobitelji kartic in ponudniki plačilnih storitev izdajatelji kartic, ki pripadajo posamezni shemi plačilnih kartic. Medbančne provizije so glavni del provizij, ki jih ponudniki plačilnih storitev pridobitelji zaračunajo trgovcem za vsako kartično plačilno transakcijo. Trgovci nato te kartične stroške, tako kot vse svoje druge stroške, vključijo v splošne cene blaga in storitev. Konkurenca med shemami plačilnih kartic z namenom prepričati ponudnike

[5] UL 2015, L 123, str. 1.

[6] Glej sodbo z dne 7. februarja 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66).

plačilnih storitev, da izdajo njihove kartice, je vzrok, da so medbančne provizije na trgu višje in ne nižje, kar je v nasprotju z običajnim učinkom cenovne discipline, ki ga ima konkurenca v tržnem gospodarstvu. Poleg tega, da bi se za medbančne provizije dosledno uporabljala pravila o konkurenci, bi ureditev teh provizij izboljšala delovanje notranjega trga in prispevala k zmanjšanju stroškov transakcij za potrošnike.

[…]

(28) […] Veliko štiristranskih shem plačilnih kartic uporablja eksplicitno medbančno provizijo, večinoma večstransko. Zaradi priznanja obstoja implicitnih medbančnih provizij in zagotavljanja enakih konkurenčnih pogojev bi bilo treba tristranske sheme plačilnih kartic, ki ponudnike plačilnih storitev uporabljajo kot izdajatelje ali pridobitelje, obravnavati kot štiristranske sheme plačilnih kartic in zanje uporabljati enaka pravila, medtem ko bi se morali preglednost in drugi ukrepi v zvezi s poslovnimi pravili uporabljati za vse ponudnike. […]

(29) Storitev izdajanja temelji na pogodbenem razmerju med izdajateljem plačilnega instrumenta in plačnikom, ne glede na to, ali izdajatelj razpolaga s sredstvi v imenu plačnika. Izdajatelj da plačilne kartice na voljo plačniku, odobri transakcije na terminalih ali njim enakovrednih napravah in pridobitelju lahko zagotavlja plačilo za transakcije, ki so skladne s predpisi zadevne sheme. Zato sama distribucija plačilnih kartic ali tehnične storitve, kot sta zgolj obdelovanje in hramba podatkov, ne šteje za izdajanje.

[…]

(31) Pomembno je zagotoviti, da se določbe v zvezi z medbančnimi provizijami, ki jih plačajo ali prejmejo ponudniki plačilnih storitev, ne zaobhajajo z drugimi pritoki provizij, ki jih prejmejo izdajatelji. V ta namen bi morali „neto plačilo“ provizij, ki jih, vključno z morebitnimi provizijami za dovoljenja, izdajatelj plača shemi plačilnih kartic, pridobitelju ali kateremu koli drugemu posredniku oziroma jih od le-teh prejme, šteti za medbančno provizijo. Pri izračunu medbančne provizije bi bilo treba zaradi preverjanja, ali prihaja do zaobhajanja, upoštevati celoten znesek razlike med plačili ali spodbudami, ki jih izdajatelj prejme od sheme plačilnih kartic v zvezi z reguliranimi transakcijami, ter provizijami, ki jih izdajatelj plača shemi plačilnih kartic. Zadevna plačila, spodbude in nadomestila so lahko neposredni (tj. na podlagi obsega ali specifični za posamezno transakcijo) ali posredni (vključno s spodbudami za trženje, nagradami in popusti za doseganje določenih obsegov transakcij). Pri preverjanju, ali prihaja do zaobhajanja določb te uredbe, bi bilo treba zlasti upoštevati dobičke izdajateljev, ustvarjene iz posebnih programov, ki jih skupaj izvajajo izdajatelji in sheme plačilnih kartic, prihodke iz obdelave in podeljevanja licenc ter druge provizije, ki so vir prihodkov za sheme plačilnih kartic. […]

(32) Potrošniki običajno niso seznanjeni s provizijami, ki jih trgovci plačujejo za plačilni instrument, ki ga uporabljajo. Hkrati lahko razne spodbujevalne prakse, ki jih uporabljajo izdajatelji (kot so potovalni vavčerji, nagrade, popusti, povračila, brezplačna zavarovanja itd.), potrošnike usmerjajo v uporabo plačilnih instrumentov, s čimer izdajateljem ustvarjajo visoke provizije. Temu bi se bilo mogoče izogniti tako, da bi se ukrepi, ki nalagajo omejitve za medbančne provizije, uporabljali le za plačilne kartice, ki so postale množični produkt in jih trgovci na splošno težko zavrnejo zaradi njihovega razširjenega izdajanja in uporabe (to je potrošniške debetne in kreditne kartice). Zaradi učinkovitejšega delovanja trga v nereguliranih delih sektorja in omejitve prenosa poslov iz reguliranih v neregulirane dele

sektorja je treba sprejeti vrsto ukrepov, vključno z ločevanjem sheme in infrastrukture, usmerjanjem plačnika s strani prejemnika plačila ter selektivnim sprejemanjem plačilnih instrumentov s strani prejemnika plačila.“

9. Člen 1 Uredbe 2015/751, naslovljen „Področje uporabe“, ki je v poglavju I te uredbe, naslovljenem „Splošne določbe“, v odstavkih 3 in 5 določa:

„3. Poglavje II se ne uporablja za:

[…]

(c) transakcije s plačilnimi karticami, ki jih izdajajo tristranske sheme plačilnih kartic.

[…]

5. Če tristranska shema plačilnih kartic podeljuje licenco drugim ponudnikom plačilnih storitev za izdajanje kartičnih plačilnih instrumentov ali pridobivanje kartičnih plačilnih transakcij, ali za oboje, ali izdaja kartične plačilne instrumente s partnerjem, ki souporablja blagovno znamko, ali prek posrednika, se šteje za štiristransko shemo plačilnih kartic. […]“

10. Člen 2 navedene uredbe določa:

„V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

2. ‚izdajatelj‘ pomeni ponudnika plačilnih storitev, ki je v pogodbenem razmerju, da bi plačniku zagotovil plačilni instrument, s katerim se odrejajo in obdelujejo kartične plačilne transakcije plačnika;

[…]

10. ‚medbančna provizija‘ pomeni provizijo, ki je za vsako transakcijo neposredno ali posredno (to je prek tretje strani) poravnana med izdajateljem in pridobiteljem, ki sodelujeta pri kartični plačilni transakciji. Neto plačilo ali drugo dogovorjeno nadomestilo se šteje za del medbančne provizije;

11. ‚neto plačilo‘ pomeni celoten neto znesek plačil, popustov ali spodbud, ki jih izdajatelj prejme od sheme plačilnih kartic, pridobitelja ali katerega koli drugega posrednika v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali povezanimi dejavnostmi;

12. ‚provizija, ki se zaračuna trgovcu‘ pomeni provizijo, ki jo prejemnik plačila plača pridobitelju v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami;

[…]

17. ‚štiristranska shema plačilnih kartic‘ pomeni shemo plačilnih kartic, v okviru katere so kartične plačilne transakcije izvršene s plačilnega računa plačnika na plačilni račun prejemnika plačila na podlagi posredovanja sheme, izdajatelja (na strani plačnika) in pridobitelja (na strani prejemnika plačila);

18. ‚tristranska shema plačilnih kartic‘ pomeni shemo plačilnih kartic, pri kateri sama shema zagotavlja storitve pridobivanja in izdajanja, kartične plačilne transakcije pa so izvršene s plačilnega računa plačnika na plačilni račun prejemnika plačila v shemi. Če tristranska shema plačilnih kartic podeljuje licenco drugim ponudnikom plačilnih storitev za izdajanje kartičnih plačilnih instrumentov ali pridobivanje kartičnih plačilnih transakcij, ali za oboje, ali izdaja kartične plačilne instrumente s partnerjem, ki souporablja blagovno znamko, ali prek posrednika, se šteje za štiristransko shemo plačilnih kartic;

[…]

24. ‚ponudnik plačilnih storitev‘ pomeni katero koli fizično ali pravno osebo, pooblaščeno za opravljanje plačilnih storitev iz Priloge k Direktivi 2007/64/ES[7] ali priznano za izdajatelja elektronskega denarja v skladu s členom 1(1) Direktive 2009/110/ES[8]. Ponudnik plačilnih storitev je lahko izdajatelj, pridobitelj ali oboje;

[…]

30. ‚plačilna blagovna znamka‘ pomeni vsako stvarno ali digitalno ime, izraz, znak, simbol oziroma njihovo kombinacijo, ki lahko označuje, v okviru katere kartične sheme se izvajajo kartične plačilne transakcije;

[…]

32. ‚souporaba blagovnih znamk‘ pomeni vključitev vsaj ene plačilne blagovne znamke in vsaj ene neplačilne blagovne znamke v isti kartični plačilni instrument;

[…]“

11. Člen 4 Uredbe 2015/751, ki je v poglavju II te uredbe, naslovljenem „Medbančne provizije“, se nanaša na „[m]edbančne pristojbine za transakcije s potrošniškimi kreditnimi karticami“ in določa:

„Ponudniki plačilnih storitev za nobeno transakcijo s kreditno kartico ne nudijo ali zahtevajo medbančne provizije za posamezno transakcijo, ki presega 0,3 % vrednosti transakcije.“

12. Člen 5 te uredbe, naslovljen „Prepoved zaobhajanja“, ravno tako iz tega poglavja II, določa:

„Za namene uporabe omejitev iz členov 3 in 4 se vsako dogovorjeno nadomestilo, vključno z neto plačilom, z enakovrednim namenom ali učinkom kot medbančna provizija, ki ga izdajatelj prejme od sheme plačilnih kartic, pridobitelja ali katerega koli drugega posrednika v zvezi s plačilnimi transakcijami ali povezanimi dejavnostmi, obravnava kot del medbančne provizije.“

7 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES (UL 2007, L 319, str. 1). Direktiva 2007/64 je bila razveljavljena z Direktivo (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL 2015, L 337, str. 35).

8 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti ter nadzoru skrbnega in varnega poslovanja institucij za izdajo elektronskega denarja ter o spremembah direktiv 2005/60/ES in 2006/48/ES in razveljavitvi Direktive 2000/46/ES (UL 2009, L 267, str. 7).

III. Dejansko stanje v sporu o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

13. Družbi American Express Europe SA in American Express Carte France SA (v nadaljevanju skupaj ali posamično: Amex) upravljata tristransko shemo plačilnih kartic, medtem ko družbi MasterCard Europe SA (v nadaljevanju: MasterCard) in Visa Europe Ltd (v nadaljevanju: Visa) upravljata štiristransko shemo plačilnih kartic.

14. Leta 2010 sta družbi Amex in Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV (v nadaljevanju: KLM) sklenili partnerstvo za souporabo blagovnih znamk za obdobje od 1. junija 2011 do 1. junija 2019. V okviru tega partnerstva Amex potrošnikom in podjetjem izdaja kreditne kartice s souporabo znamk, nakupi s temi karticami pa omogočajo zbiranje „milj“, ki jih kupi Amex, v programu zvestobe družbe KLM. Ta program zvestobe, v katerem se „milje“ zbirajo ob nakupu letov družbe KLM ali ob nakupih pri njenih partnerjih, omogoča nakup letov ali drugih storitev družbe KLM. Družba Amex je družbi KLM poleg bonusa za podpis plačala tudi: (a) letne zneske za uporabo blagovnih znamk in dostop do programa zvestobe; (b) delež pristojbin, ki jih imetniku kartice zaračunajo za kartico in njene dodatke; (c) delež izdatkov, opravljenih s kartico, in (d) provizije za nakup „milj“.

15. Leta 2018 je družba KLM na podlagi razpisa ponovno izbrala družbo Amex kot partnerja za program souporabe blagovnih znamk. Z novimi pogodbami so bila plačila, ki jih je družba Amex plačala poleg bonusa za podpis, omejena na zneske iz točk (a) in (d), navedenih v točki 14 teh sklepnih predlogov.

16. Autoriteit Consument en Markt (organ za varstvo potrošnikov in trg, Nizozemska) (v nadaljevanju: ACM) je maja 2017 začel preiskavo tega partnerstva in s sklepom z dne 6. marca 2019 družbi Amex naložil periodično denarno kazen, katere namen je bil, da družba pri posamezni transakciji spoštuje zgornjo mejo 0,3 % vrednosti transakcije na letni osnovi, ki je za medbančno provizijo določena z Uredbo 2015/751. ACM je za izračun zneska medbančnih provizij, ki jih je družba Amex plačala družbi KLM in ki je močno presegal zgornjo mejo 0,3 %, za vsako leto štiriletnega programa seštel vsa plačila, ki jih je plačala družba Amex, in ta znesek delil z obsegom plačil, opravljenih s karticami s souporabo znamk. Družbi Amex in KLM sta ta sklep z dne 6. marca 2019 izpodbijali in predlagali izdajo začasne odredbe.

17. Sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, je s sklepom z dne 24. julija 2019 začasno razveljavil odredbo o periodični denarni kazni, naloženi družbi Amex, ker metoda, ki jo je uporabil ACM, ne omogoča, da bi se od skupnih plačil, ki jih je družba Amex plačala družbi KLM, odštela vrednost „milj“, ki jih je kupila družba Amex.

18. ACM je s sklepom z dne 22. januarja 2020 očitke družb Amex in KLM zoper odredbo o periodični denarni kazni razglasil za neutemeljene, ker, prvič, je treba vsa plačila, ki jih je prejela družba KLM, opredeliti kot „neto plačilo“, pri čemer ni treba dokazati, da imajo ta plačila enak namen ali učinek kot medbančna provizija, in, drugič, protivrednosti „milj“, ki jih je kupila družba Amex, ni mogoče odšteti od skupnih plačil, plačanih družbi KLM.

19. ACM je s sklepom z dne 21. decembra 2020 od družbe Amex izterjal denarno kazen v višini do 10 milijonov EUR. ACM sicer sprejema metodo, ki jo uporablja družba Amex, vendar zaradi obstoja „milj“, ki jih imetniki kartic ne uporabljajo, izpodbija vrednost „milj“, ki jo uporablja družba Amex.

20. Rechtbank Rotterdam (sodišče v Rotterdamu, Nizozemska) je tožbi družb Amex in KLM razglasilo za utemeljeni ter razglasilo ničnost sklepov z dne 22. januarja 2020 in 21. decembra 2020 z obrazložitvijo, da za tristransko shemo plačilnih kartic s partnerjem, ki souporablja blagovno znamko, veljajo določbe člena 4 Uredbe 2015/751 v povezavi s členom 5 te uredbe in da je zato treba dokazati, da imajo provizije, plačane partnerju, ki souporablja blagovno znamko, enak učinek ali namen kot medbančna provizija, da bi se lahko štele za medbančno provizijo. To sodišče je tudi menilo, da je treba ta učinek presojati glede na notranji trg in transakcijske stroške za potrošnike in ne glede na spodbude za izdajo in uporabo kreditnih kartic s souporabo znamk Amex in KLM, kot je to storil ACM.

21. Družbe Amex, Visa, MasterCard, KLM in ACM so se zoper ta sklep pritožile. Družbi International Card Services BV (v nadaljevanju: ICS), ki deluje kot izdajateljica za družbi Visa in MasterCard, je bila dovoljena intervencija v pritožbenem postopku.

22. Predložitveno sodišče dvomi o načelu in podrobnih pravilih za uporabo členov 4 in 5 Uredbe 2015/751 za plačila, ki jih tristranska shema plačilnih kartic opravi partnerju, ki souporablja blagovno znamko in ki ni izdajatelj v smislu te uredbe. Poleg tega se sprašuje, ali se lahko v primeru, da se ta dva člena uporabljata, vrednost „milj“, ki jih je kupila družba Amex, in provizije, ki se zaračunajo družbi KLM, odštejejo od skupnih zneskov, ki jih je prejela družba KLM.

23. V teh okoliščinah je College van Beroep voor het bedrijfsleven (pritožbeno upravno sodišče za gospodarske zadeve) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba člen 2, točka 11, Uredbe [2015/751], kar zadeva materialne določbe te uredbe, razlagati tako, da se celoten neto znesek plačil, popustov ali spodbud, ki jih je partner, ki souporablja znamko, prejel od tristranske sheme plačilnih kartic v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi, šteje za neto plačilo, čeprav ta partner, ki souporablja znamko, sam ni izdajatelj?

2. Ali je treba člen 4 Uredbe [2015/751] v povezavi s členom 2, točka 10, drugi stavek, [te uredbe] razlagati tako, da neto plačilo spada neposredno na področje [uporabe tega] člena 4?

3. Ali je treba člen 5 Uredbe [2015/751] razlagati tako, da se nanaša tudi na provizije – vključno z neto plačilom – ki jih partner, ki souporablja znamko, prejme od sheme plačilnih kartic, če partner, ki souporablja znamko, ni izdajatelj?

4 a. Ali je treba člen 5 Uredbe [2015/751] razlagati tako, da ima provizija – vključno z neto plačilom – ki jo partner, ki souporablja znamko, prejme v zvezi s plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi, enakovreden namen kot medbančna provizija, če je namen te provizije razširitev dejavnosti sheme plačilnih kartic?

b. Ali je treba člen 5 Uredbe [2015/751] razlagati tako, da ima provizija – vključno z neto plačilom – ki jo partner, ki souporablja znamko, prejme v zvezi s plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi, enakovreden učinek kot medbančna provizija, če je posledica te provizije razširitev dejavnosti sheme plačilnih kartic?

c. Če je odgovor na [vprašanji 4a in 4b] nikalen, se postavlja vprašanje, katera merila in/ali dejavnike je treba uporabiti za oceno, ali ima provizija – vključno z neto plačilom – ki jo partner, ki souporablja znamko, prejme v zvezi s plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi, enakovreden namen ali učinek kot medbančna provizija.

5. Ali je treba člen 5 Uredbe [2015/751] razlagati tako, da se provizija šteje za del medbančne provizije za namene uporabe člena 4 [te] Uredbe že tedaj, če ima provizija enakovreden namen kot medbančna provizija?

6. Ali je treba člen 2, točka 11, Uredbe [2015/751] razlagati tako, da se lahko provizija, ki se zaračuna trgovcu, ki jo partner, ki souporablja znamko, plača tristranski shemi plačilnih kartic, odšteje od plačil, popustov ali spodbud, ki jih je partner, ki souporablja znamko, prejel od tristranske sheme plačilnih kartic v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi?

7 a. Ali je treba člen 2, točka 11, Uredbe [2015/751] razlagati tako, da se lahko od celotnega zneska, ki ga partner, ki souporablja znamko, prejme od sheme plačilnih kartic, odštejejo ne le njegove denarne provizije, temveč tudi stroški ali ekonomska protivrednost storitev partnerja, ki souporablja znamko?

b. Če je odgovor na [vprašanje 7a] pritrdilen, na podlagi katerih meril je treba določiti to vrednost?“

24. Pisna stališča so predložile družbi Amex in KLM, organ ACM, družbe MasterCard, Visa in ICS ter Evropska komisija. Te stranke so ustna stališča predstavile na obravnavi 12. decembra 2024.

IV. Analiza

A. Prvo vprašanje za predhodno odločanje

25. Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali zneski, ki jih je družba Amex plačala družbi KLM kot plačilo iz pogodbe o partnerstvu za souporabo blagovnih znamk, pomenijo neto plačilo v smislu člena 2, točka 11, Uredbe 2015/751, čeprav družba KLM ni izdajatelj.

26. Naj spomnim, da je namen Uredbe 2015/751, kot je razvidno iz njenega naslova, urediti medbančne provizije za kartične plačilne transakcije. V njej so te provizije opredeljene kot provizije, ki so za vsako transakcijo neposredno ali posredno (to je prek tretje strani) poravnane med izdajateljem in pridobiteljem, ki sodelujeta pri kartični plačilni transakciji. Neto plačilo ali drugo dogovorjeno nadomestilo se šteje za del medbančne provizije.[9] Dejstvo, da se nadomestila opredeljena kot „neto plačila“, tako pomeni, da so ta nadomestila vključena v izračun medbančne

[9] Glej člen 2, točka 10, Uredbe 2015/751.

provizije, ki je omejena z Uredbo 2015/751.[10] Vendar ta omejitev ne velja za tristranske sheme plačilnih kartic[11], razen če gre za tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk[12].

27. Odgovor na vprašanje predložitvenega sodišča je mogoče dokaj enostavno izpeljati iz sodne prakse Sodišča. Sodišče je namreč v sodbi z dne 7. februarja 2018, American Express[13], razsodilo, da je treba člen 1(5) Uredbe 2015/751 razlagati tako, da v okviru sporazuma med partnerjem, ki souporablja blagovno znamko, ali zastopnikom na eni strani in tristransko shemo plačilnih kartic na drugi za to, da bi se za to shemo štelo, da kartične plačilne instrumente izdaja skupaj s partnerjem, ki souporablja blagovno znamko, ali prek zastopnika in da torej velja za štiristransko shemo plačilnih kartic v smislu člena 1 te uredbe, ni potrebno, da ta partner, ki souporablja blagovno znamko, ali ta zastopnik deluje kot izdajatelj v smislu člena 2, točka 2, te uredbe[14].

28. Sodišče je s to sodbo potrdilo delno izenačitev tristranskih shem plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk s štiristranskimi shemami plačilnih kartic, tudi če partner, ki souporablja blagovno znamko, ni izdajatelj. Torej ni upoštevalo analize družbe Amex, ki je v zadevi, v kateri je bila izdana navedena sodba, na podlagi besedila uvodne izjave 28 Uredbe 2015/751[15], v kateri je naveden le eden od treh primerov iz člena 1(5) te uredbe, trdila, da je izenačitev mogoča le v tem primeru, in sicer kadar je partner, ki souporablja blagovno znamko, izdajatelj.

29. Zato je treba člen 2, točka 11, Uredbe 2015/751, v katerem je „neto plačilo“ opredeljeno kot celoten neto znesek plačil, popustov ali spodbud, ki jih izdajatelj prejme od sheme plačilnih kartic, pridobitelja ali katerega koli drugega posrednika v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali povezanimi dejavnostmi, razlagati ob upoštevanju tega delne izenačitve.

30. Da bi ugotovili posledice te delne izenačitve, kadar ni izdajatelja zunaj sheme plačilnih kartic, je treba člen 2(11) Uredbe 2015/751 razlagati tako, da se upoštevajo tako besedilo in kontekst te določbe kot tudi cilji, ki jim ta uredba sledi.

31. Prvič, iz sklicevanja v opredelitvi pojma „neto plačilo“ na zneske, ki jih prejme izdajatelj, je mogoče na prvi pogled sklepati, da če takega izdajatelja ni, kar velja za tristransko shemo plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk, kot jo je analiziralo predložitveno sodišče, te opredelitve ni mogoče uporabiti. Nasprotno pa je v skladu z logiko delne izenačitve s štiristransko shemo plačilnih kartic očitno, da je dodatni udeleženec partner, ki souporablja blagovno znamko. Poleg tega je v navedeni opredelitvi navedeno, da se upoštevajo zneski, prejeti od sheme plačilnih kartic. V tristranski shemi plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk pa taka shema plačilnih kartic že po predpostavki obstaja. Zato menim, da zneski, ki jih partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme od sheme plačilnih kartic, ustrezajo neto plačilu.

[10] Glej člen 3 (transakcije z debetnimi karticami) in člen 4 (transakcije s kreditnimi karticami) Uredbe 2015/751.

[11] Glej člen 1(3)(c) Uredbe 2015/751.

[12] Glej člen 1(5) Uredbe 2015/751.

[13] C-304/16, EU:C:2018:66.

[14] Glej sodbo z dne 7. februarja 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, točka 73 in točka 1 izreka).

[15] V tej uvodni izjavi je med drugim navedeno, da bi bilo treba „[z]aradi priznanja obstoja implicitnih medbančnih provizij in zagotavljanja enakih konkurenčnih pogojev […] tristranske sheme plačilnih kartic, ki ponudnike plačilnih storitev uporabljajo kot izdajatelje ali pridobitelje, obravnavati kot štiristranske sheme plačilnih kartic in zanje uporabljati enaka pravila“.

32. Drugič, cilj Uredbe 2015/751 je jasen: doseči dosledno uporabo pravil o konkurenci pri medbančnih provizijah, izboljšati delovanje notranjega trga in zmanjšati stroške kartičnih plačilnih transakcij za potrošnike.[16] Posledica delne izenačitve pa je, da za nekatere tristranske sheme plačilnih kartic veljajo pravila iz poglavja II te uredbe, ki se nanaša zlasti na omejitev medbančnih provizij, med katere spadajo neto plačila.

33. Tako je treba pri razlagi opredelitve pojma „neto plačilo“ v okviru delne izenačitve s štiristransko shemo plačilnih kartic upoštevati ta cilj zmanjšanja stroškov plačila s kartico. Sodišče je že razsodilo, da ni mogoče izključiti, da se neko plačilo ali ugodnost lahko opredeli kot implicitna medbančna provizija v smislu uvodne izjave 28 Uredbe 2015/751, ne da bi bil partner, ki souporablja blagovno znamko in s katerim je tristranska shema plačilnih kartic sklenila sporazum, nujno vpleten v dejavnost izdajanja, ki jo opravlja ta shema.[17]

34. To vodi do široke razlage pojma „neto plačilo“ v tem okviru, ki bi vključevala skupni neto znesek plačil, popustov ali spodbud, ki jih partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme zlasti iz sheme plačilnih kartic.

35. Poleg tega, kot navaja ACM, Komisija v poročilu o uporabi Uredbe 2015/751 iz člena 17 te uredbe navaja, da neto plačilo v okviru tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo ustreza celotnemu neto znesku plačil, popustov in spodbud, ki jih prejme partner, ki souporablja blagovno znamko, ali zastopnik.[18]

36. Zato predlagam, naj se na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 2, točka 11, Uredbe 2015/751 v povezavi s členom 1(5) te uredbe razlagati tako, da neto plačilo ustreza celotnemu neto znesku plačil, popustov in spodbud, ki jih partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme zlasti od tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk, čeprav ta partner, ki souporablja blagovno znamko, ni izdajatelj.

B. Drugo vprašanje za predhodno odločanje

37. Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem sprašuje, ali je treba člen 4 Uredbe 2015/751 v povezavi s členom 2, točka 10, drugi stavek, te uredbe razlagati tako, da neto plačilo spada neposredno na področje uporabe tega člena 4.

38. V opredelitvi pojma „medbančna provizija“ iz člena 2, točka 10, Uredbe 2015/751 se neto plačilo ali drugo dogovorjeno nadomestilo šteje za del medbančne provizije. Kot tako zato neposredno spada na področje uporabe člena 4 te uredbe, ki omejuje znesek medbančne provizije za posamezno transakcijo s kreditno kartico na 0,3 % vrednosti transakcije.

39. Vendar tej razlagi nasprotujeta le družbi Amex in KLM, ki trdita, da bi to povzročilo neuporabnost člena 5 navedene uredbe, ki določa pravilo o prepovedi zaobhajanja te omejitve in se izrecno sklicuje na neto plačilo.

[16] Glej uvodno izjavo 10 Uredbe 2015/751.

[17] Glej sodbo z dne 7. februarja 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, točka 71).

[18] Glej poročilo z dne 29. junija 2020 o uporabi Uredbe (EU) 2015/751 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije (SWD(2020) 118 final), ki je na voljo v angleščini na naslednjem spletnem mestu: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-10/IFR_report_card_payment.pdf, str. 13.

40. Dvom namreč izhaja iz dejstva, da to pravilo o prepovedi zaobhajanja določa, da morajo imeti dogovorjena nadomestila, vključno z neto plačilom, enakovreden učinek ali namen kot medbančna provizija, da se lahko obravnavajo kot medbančna provizija.

41. Medtem ko torej opredelitev medbančne provizije ne določa pogojev za izenačitev neto plačila z medbančno provizijo, pa je v pravilu o prepovedi zaobhajanja zanjo določen pogoj glede enakovrednega namena ali učinka. Zato se zdi, da zgolj dobesedna razlaga ne zadostuje za odgovor na drugo vprašanje predložitvenega sodišča.

42. V prvotnem predlogu uredbe, ki ga je predložila Komisija [19], neto plačilo ni bilo vključeno v opredelitev pojma „medbančna provizija“ in je bilo navedeno le v pravilu o prepovedi zaobhajanja iz člena 5, ki je določal, da se „vsako neto nadomestilo […] obravnava kot del medbančne provizije“, in ni šlo za vprašanje enakovrednega učinka ali namena. Nasprotno pa sta je bilo v členih 3 in 4, ki določata omejitve pravila o omejitvi medbančne provizije, navedeno, da „[p]onudniki plačilnih storitev […] ne smejo več nuditi ali zahtevati bančne provizije […] ali drugih dogovorjenih nadomestil z enakim namenom ali učinkom“.

43. Tako je bilo neto plačilo že od začetka izenačeno z medbančno provizijo, in sicer ne v opredelitvi, ampak v pravilu o prepovedi zaobhajanja, in zato zanj ni veljala obveznost enakovrednega učinka ali namena. Poleg tega so bila predvidena druga nadomestila, ki bi morala imeti enak učinek ali namen kot medbančna provizija, da bi jih bilo mogoče vključiti v izračun omejitve. Zato je bila določena jasna razmejitev med medbančno provizijo, vključno z neto plačilom, za katero je neposredno veljala zgornja meja, na eni strani, in „drugimi nadomestili“, ki so bila omejena le, če so imela enakovreden namen ali učinek kot medbančna provizija, na drugi strani.

44. Teleološka razlaga Uredbe 2015/751 kaže na enake napotke. V uvodni izjavi 28 te uredbe je namreč omenjena možnost implicitnih medbančnih provizij v tristranskih shemah plačilnih kartic, ki uporabljajo ponudnike plačilnih storitev. V uvodni izjavi je navedeno, da je treba za te sheme, da bi se prispevalo k vzpostavitvi enakih konkurenčnih pogojev, uporabiti enaka pravila kot za štiristranske sheme plačilnih kartic. Vendar se ta uvodna izjava s sklicevanjem na implicitne medbančne provizije nanaša na nadomestila, ki morajo biti omejena kot taka, in ne le, če imajo enak učinek ali namen kot neposredna medbančna provizija. Naj spomnim, da je Sodišče razsodilo, da je treba tako izenačitev takih tristranskih shem s štiristranskimi shemami uporabiti tudi v primeru tristranskih shem z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk ali zastopnikom, da bi se zagotovilo spoštovanje ciljev Uredbe 2015/751. [20] Zato navedena uvodna izjava, kot jo razlaga Sodišče, vodi do ugotovitve, da neto plačilo v primeru tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo spada neposredno pod omejitev iz člena 4 te uredbe.

45. To razlago je mogoče potrditi z uvodno izjavo 31 navedene uredbe. V zvezi z neto plačilom je namreč navedeno, da ga je treba „šteti za medbančno provizijo“, pri čemer ni omenjeno, da mora ta imeti enak učinek ali namen kot medbančna provizija. To, da so v tej uvodni izjavi omenjena tveganja za zaobhajanje, po mojem mnenju ni dovolj, da bi postavilo pod vprašaj dejstvo, da je v njenem besedilu jasno navedeno, da je treba neto plačilo šteti za medbančno provizijo.

[19] Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije, ki ga je Komisija predložila 24. julija 2013 (COM(2013) 550 final).

[20] Glej sodbo z dne 7. februarja 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, točki 71 in 73).

46. Zato predlagam, naj se na drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 4 Uredbe 2015/751 v povezavi s členom 2, točka 10, drugi stavek, te uredbe razlagati tako, da neto plačilo spada neposredno na področje uporabe tega člena 4.

C. Tretje vprašanje za predhodno odločanje

47. Predložitveno sodišče se v bistvu sprašuje, ali za provizije, vključno z neto plačilom, ki jih partner, ki souporablja blagovno znamko in ni izdajatelj, prejme od sheme plačilnih kartic, velja pravilo o prepovedi zaobhajanja, uvedeno s členom 5 Uredbe 2015/751.

48. Ker Sodišču predlagam, naj na drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da ta nadomestila spadajo na področje uporabe člena 4 te uredbe, predlagam, naj na tretje vprašanje odgovori le podredno.

49. V skladu s klavzulo o izenačitvi iz člena 1(5) Uredbe 2015/751 za tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk veljajo enaka pravila kot za štiristranske sheme plačilnih kartic. Zato se pravilo o prepovedi zaobhajanja in člena 5 te uredbe za te sheme uporablja pod enakimi pravili, kot so določena za člen 4 navedene uredbe, in sicer da je treba provizije, ki jih prejme partner, ki souporablja blagovno znamko, analizirati, ali imajo enak učinek ali namen kot medbančna provizija, da bi se tako ugotovilo, ali jih je treba šteti za medbančno provizijo, za katero veljajo omejitve iz členov 3 in 4 iste uredbe.

50. Zdi se torej, da se v tem primeru pravilo o prepovedi zaobhajanja iz člena 5 Uredbe 2015/751 prekriva z neposredno omejitvijo medbančne provizije, določeno v členu 4 te uredbe. Vendar to ne pomeni, da se v tem primeru neposredna omejitev iz člena 4 ne uporablja za provizije, izplačane partnerju, ki souporablja blagovno znamko. Poleg tega lahko obstajajo nadomestila, ki niso neto plačila in ki imajo enakovreden učinek ali namen kot medbančna provizija.

51. Zato predlagam, naj se predložitvenemu sodišču odgovori, da je treba člen 5 Uredbe 2015/751 razlagati tako, da provizije, vključno z neto plačilom, ki jih prejme partner, ki souporablja blagovno znamko, spadajo na področje uporabe tega člena, tudi če ta partner ni izdajatelj.

D. Četrto in peto vprašanje za predhodno odločanje

52. Predložitveno sodišče s četrtim in petim vprašanjem, za kateri predlagam, naj se obravnavata skupaj, Sodišče v bistvu sprašuje o podrobnih pravilih za uporabo pravila o prepovedi zaobhajanja iz člena 5 Uredbe 2015/751.

53. Tako kot pri prejšnjem vprašanju je odgovor na ti vprašanji le podreden, saj neto plačilo po mojem mnenju spada neposredno pod omejitev iz člena 4 te uredbe.

54. Menim, da je odgovor na ti dve vprašanji, ki ju je zastavilo predložitveno sodišče, deloma enostavno razbrati iz samega besedila člena 5 Uredbe 2015/751. Nadomestila, vključno z neto plačilom, morajo namreč imeti enakovreden namen ali učinek kot medbančna provizija, da se lahko obravnavajo kot slednja. Poleg tega se ta analiza uporablja tako za štiristranske sheme plačilnih kartic kot za tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo, saj ta člen med njimi ne razlikuje.

55. Tako je uporabljeno alternativno merilo: da se prejeta plačila obravnavajo kot medbančna provizija, zadostuje, da imajo enak namen ali enak učinek kot medbančna provizija.

56. Če povzamem cilj Uredbe 2015/751 v zvezi s pravilom o prepovedi zaobhajanja uvedenih omejitev, kot je pojasnjen v uvodni izjavi 31 te uredbe, je treba preprečiti izogibanje določbam v zvezi z medbančnimi provizijami, zlasti njihovim omejitvam, z drugimi pritoki provizij, ki jih prejemajo izdajatelji. V uvodni izjavi 32 navedene uredbe je dodano, da, prvič, potrošniki običajno niso seznanjeni s provizijami, ki jih trgovci plačujejo za plačilni instrument, ki ga uporabljajo, in, drugič, da lahko spodbujevalne prakse, ki jih uporabljajo izdajatelji, kot so potovalni vavčerji, potrošnike usmerjajo v uporabo plačilnih instrumentov, ki izdajateljem ustvarjajo visoke provizije.

57. Zato se omejitev višine medbančnih provizij neposredno z uporabo člena 4 Uredbe 2015/751 ali prek pravila o prepovedi zaobhajanja nagiba k ureditvi spodbud za uporabo določenega plačilnega instrumenta. Kot je predložitveno sodišče navedlo v svojih vprašanjih, lahko razširitev dejavnosti sheme plačilnih kartic ustreza namenu ali učinku, ki sta navedena v členu 5 te uredbe.

58. Menim, da strah, da bi vse dejavnosti spodbujanja izdaje plačilnih kartic spadale na področje uporabe člena 4 Uredbe 2015/751, ni utemeljen. Za uporabo tega člena 4 mora namreč obstajati, prvič, partnerstvo za souporabo blagovnih znamk ali pogodba o zastopniku, ki izvaja dejavnost spodbujanja, in drugič, transakcija med tem partnerjem ali zastopnikom in tristransko shemo plačilnih kartic. Zato je merilo razširitve dejavnosti sheme plačilnih kartic koristno merilo za preverjanje neobstoja zaobhajanja med posamično preučitvijo položajev, ki so predloženi nacionalnemu sodišču.

59. Nasprotno pa merilo učinka na trg, kot je v bistvu predlagano v stališčih družb Visa, KLM in Amex, ki se nanašajo na potrebo po dokazovanju nedelovanja trga, ki je enakovredno tistemu, ki ga povzročajo medbančne provizije v štiristranskih shemah, ni upoštevno. Zakonodajalec Unije se je namreč s tem, da je v Uredbi 2015/751 tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo izenačil s štiristranskimi shemami plačilnih kartic glede omejitve medbančnih provizij, jasno odločil, da bo domneval, da je nedelovanje trga v obeh primerih enako, da bi se zanje uporabila objektivna omejitev za odpravo tega nedelovanja.

60. Zato predlagam, naj se na četrto in peto vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 5 Uredbe 2015/751 razlagati tako, da se, prvič, vsako dogovorjeno nadomestilo, vključno z neto plačilom, ki ima enakovreden namen ali učinek kot medbančna provizija, ki ga partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme od sheme plačilnih kartic, pridobitelja ali katerega koli drugega posrednika v zvezi s plačilnimi transakcijami ali povezanimi dejavnostmi, obravnava kot del medbančne provizije, in drugič, da je merilo razširitve dejavnosti sheme plačilnih kartic upoštevno za presojo tega enakovrednega namena ali učinka.

E. Šesto vprašanje za predhodno odločanje

61. Predložitveno sodišče želi s šestim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 2, točka 11, Uredbe 2015/751 razlagati tako, da se lahko provizija, ki jo plača partner, ki souporablja blagovno znamko, kadar deluje kot trgovec, ki uporablja storitve tristranske sheme plačilnih kartic, odšteje od plačil, popustov ali spodbud, ki jih je prejel od te sheme v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi.

62. V členu 2, točka 11, Uredbe 2015/751 je „neto plačilo“ opredeljeno ob upoštevanju opredelitve pojma „provizija, ki se zaračuna trgovcu“, ki je podana v členu 2, točka 12, te uredbe. Ta provizija je namreč opredeljena kot provizija, ki jo prejemnik plačila plača pridobitelju v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami.

63. Težava izhaja iz dejstva, prvič, da v tristranski shemi plačilnih kartic funkciji pridobitelja in izdajatelja opravlja en sam subjekt, in sicer shema, in drugič, da je lahko partner, ki souporablja blagovno znamko in ki ga je treba šteti za izdajatelja, da se omogoči uporaba omejitve višine medbančne provizije, tudi prejemnik, in sicer trgovec, ki uporablja storitve sheme.

64. Vendar, kot navajajo Komisija, družbi MasterCard in Visa ter ACM, mora biti odgovor na to vprašanje nikalen. Provizija, ki jo plača partnerj, ki souporablja blagovno znamko, namreč ni povezana s partnerstvom, sklenjenim s shemo plačilnih kartic, saj bi jo bilo mogoče plačati drugi shemi plačilnih kartic. Nasprotno pa bi upoštevanje odbitka te provizije v izračunu neto plačila okrepilo spodbudo za partnerja, ki souporablja blagovno znamko, k razvoju dejavnosti sheme plačilnih kartic, kar je v nasprotju s cilji Uredbe 2015/751.[21]

65. Zato predlagam, naj se na šesto vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 2, točka 11, Uredbe 2015/751 razlagati tako, da se provizija, ki jo plača trgovec, ne more odšteti od plačil, popustov ali spodbud, ki jih trgovec kot partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme od tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi.

F. Sedmo vprašanje za predhodno odločanje

66. Predložitveno sodišče želi izvedeti, ali je treba člen 2, točka 11, Uredbe 2015/751 razlagati tako, da se lahko za izračun neto plačila od celotnega zneska, ki ga partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme od sheme plačilnih kartic, odštejejo ne le denarne provizije, ki jih plača parter, ki souporablja blagovno znamko, temveč tudi stroški ali ekonomska protivrednost storitev partnerja, ki souporablja blagovno znamko. Po potrebi se to sodišče sprašuje o merilih, na podlagi katerih je treba določiti to vrednost.

67. Opozoriti je treba, da bo moralo predložitveno sodišče najprej ugotoviti, da so zadevne storitve povezane s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali povezanimi dejavnostmi.

68. Opredelitev pojma „neto plačilo“ se nanaša le na celoten neto znesek plačil, popustov in spodbud, ki jih izdajatelj prejme od sheme plačilnih kartic. Tako morajo biti pojmi plačila, popusta in spodbude enaki ne glede na to, ali gre za zneske, ki jih prejme izdajatelj ali partner, ki souporablja blagovno znamko, ali zneske, ki jih ta plača v shemo, ki morajo biti odšteti od teh prejetih zneskov.

69. Pri sklicevanju tako na široko kot na ozko razlago teh pojmov stranki in zainteresirani stranki navajata tveganje zaobhajanja omejitev medbančne provizije. Prvi dve (KLM in Amex) navajata, da bi neupoštevanje storitev pri izračunu neto plačila privedlo do tega, da bi stranke uporabljale tak spodbujevalni mehanizem za izogibanje tej omejitvi v korist izdajateljev. Nasprotno pa drugi dve

[21] Poleg tega je Računsko sodišče našlo tri študije, iz katerih je razvidno, da provizije, ki niso medbančne provizije, niso zanemarljive in da so se celo povečale, ko so je začela veljati omejitev višine medbančnih provizij (glej posebno poročilo, navedeno v opombi 3 teh sklepnih predlogov, Priloga II in slika 9).

(Visa, ACM) menita, da je treba upoštevati le denarna plačila, ki imajo objektivno preverljivo vrednost, medtem ko se lahko vrednost storitev umetno poveča, da se zniža znesek neto plačila in tako izogne zgornji meji medbančne provizije.

70. Razumljivo je, da obstaja želja po pravilu, ki ga je enostavno uporabiti z razlago, ki v neto plačilo vključuje samo denarna plačila. Organ ACM se je strinjal, da je bilo preverjanje skladnosti z omejitvijo ob prisotnosti nedenarnih storitev zanj izredno zamudno in težavno. To razlago potrjuje dejstvo, da je v uvodni izjavi 31, tretji stavek, Uredbe 2015/751 uporabljena beseda „provizije“, ki označuje, kaj je treba odšteti od skupnega zneska plačil ali spodbud, ki jih izdajatelj prejme od sheme plačilnih kartic. Ta izraz se namreč ne nanaša na storitev, ampak na denarno plačilo.

71. Vendar bi taka razlaga pomenila omejitev področja uporabe člena 4 Uredbe 2015/751. Menim, da je treba enako razlago pojmov plačila, popusta in spodbude uporabiti za izračun plačil, ki jih opravi tako pridobitelj v korist izdajatelja kot obratno. Če bi se torej za izračun neto plačila upoštevala le denarna plačila, bi morale vse druge oblike nadomestil, na primer storitve, spadati na področje uporabe člena 5 te uredbe in bi bile omejene samo, če bi imele enakovreden učinek ali namen kot medbančna provizija.

72. Vendar menim, da je ta navidezna preprostost v nasprotju z besedilom Uredbe 2015/751, saj se opredelitev pojma „neto plačilo“ na splošno nanaša na spodbude, ne da bi bilo mogoče iz tega sklepati, da gre samo za denarne spodbude. Poleg tega bi bilo to v nasprotju s ciljem te uredbe, ki je zmanjšanje stroškov plačila s kartico. Če namreč storitve, kot je nudenje „milj“, ki jih je mogoče zamenjati za letalske vozovnice, ne bi bile vključene v neto plačilo, bi to spodbudilo razvoj takšnih spodbujevalnih praks. Poleg tega bi bilo bolj zapleteno dokazati namen ali učinek, ki je enakovreden medbančni proviziji. Posledično bi preprostost pravila v zvezi s členom 4 navedene uredbe pomenila večjo težavo pri izvajanju člena 5 iste uredbe, saj bi bilo treba hkrati dokazati vrednost teh storitev in njihov enakovreden učinek ali namen.

73. Razlika v presoji med strankama in zainteresiranima strankama se dejansko nanaša na to, kako ovrednotiti nedenarne storitve, da bi se preprečilo vsakršno tveganje zaobhajanja omejitve, uvedene z Uredbo 2015/751. Uporabljena vrednost mora biti dejanska ekonomska vrednost in ne pogodbena vrednost, ki sta jo izbrali stranki. Zato bo moralo predložitveno sodišče to vrednost izračunati na podlagi elementov iz spisa in ob upoštevanju cilja omejitve stroškov kartičnih transakcij.

74. Zato predlagam, naj se na sedmo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 2, točka 11, Uredbe 2015/751 razlagati tako, da se lahko za izračun neto plačila od nadomestil, ki jih partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme od tristranske sheme plačilnih kartic, odštejejo ne le denarne provizije, ampak tudi storitve, ki jih je treba posamično oceniti ob upoštevanju njihove dejanske ekonomske vrednosti, ki jo partner, ki souporablja blagovno znamko, plača v tristransko shemo plačilnih kartic.

V. Predlog

75. Glede na vse navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je predložilo College Van Beroep voor het Bedrijfsleven (pritožbeno upravno sodišče za gospodarske zadeve, Nizozemska), odgovori:

1. Člen 2, točka 11, Uredbe (EU) 2015/751 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije v povezavi s členom 1(5) te uredbe

   je treba razlagati tako, da

   neto plačilo ustreza celotnemu neto znesku plačil, popustov ali spodbud, ki jih partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme zlasti od tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk, čeprav ta partner, ki souporablja blagovno znamko, ni izdajatelj.

2. Člen 4 Uredbe 2015/751 v povezavi s členom 2, točka 10, drugi stavek, te uredbe

   je treba razlagati tako, da

   neto plačilo spada neposredno na področje uporabe tega člena 4.

3. Člen 5 Uredbe 2015/751

   je treba razlagati tako, da

   – provizije, vključno z neto plačilom, ki jih prejme partner, ki souporablja blagovno znamko, spadajo na področje uporabe tega člena, tudi če ta partner ni izdajatelj, ter

   – da se, prvič, vsako dogovorjeno nadomestilo, vključno z neto plačilom, ki ima enakovreden namen ali učinek kot medbančna provizija, ki ga partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme od sheme plačilnih kartic, pridobitelja ali katerega koli drugega posrednika v zvezi s plačilnimi transakcijami ali povezanimi dejavnostmi, obravnava kot del medbančne provizije, in drugič, da je merilo razširitve dejavnosti sheme plačilnih kartic upoštevno za presojo tega enakovrednega namena ali učinka.

4. Člen 2, točka 11, Uredbe 2015/751

   je treba razlagati tako, da

   – se provizija, ki jo plača trgovec, ne more odšteti od plačil, popustov ali spodbud, ki jih trgovec kot partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme od tristranske sheme plačilnih kartic z razširitvijo s souporabo blagovnih znamk v zvezi s kartičnimi plačilnimi transakcijami ali z njimi povezanimi dejavnostmi ter

   – se lahko za izračun neto plačila od nadomestil, ki jih partner, ki souporablja blagovno znamko, prejme od tristranske sheme plačilnih kartic, odštejejo ne le denarne provizije, ampak tudi storitve, ki jih je treba posamično oceniti ob upoštevanju njihove dejanske ekonomske vrednosti, ki jo partner, ki souporablja blagovno znamko, plača v tristransko shemo plačilnih kartic.